

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2
Digital leadership of school administrators
Under loei primary education service area office 2

ฉัตรทริกา สุขเสน¹

Chattarika Suksen²

¹มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

²Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus

E-mail: chattarikasuksen@gmail.com

Received: 26/03/2568

Revised: 14/05/2568

Accepted: 19/05/2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติอ้างอิงใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า :

1. ระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล รองลงมาคือ ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสพ.เลย เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านที่ 4 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมพบว่าแตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ 3 ด้านการรู้ดิจิทัลมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสพ.เลย เขต 2 ผู้บริหารควรนำแนวคิดเกี่ยวกับดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับงาน รู้ถึงข้อดีและข้อจำกัดของเทคโนโลยีแต่ละประเภท โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านดิจิทัล วางแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนและส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในสถานศึกษาให้เป็นปกติ สนับสนุนครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาในการเข้าร่วมอบรมการใช้ดิจิทัล เพื่อยกระดับการบริหารและการเรียนการสอนให้ทันสมัยและมีคุณภาพให้ก้าวทันโลกดิจิทัล

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำดิจิทัล, แนวทางการพัฒนา, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to 1) to study the level of Digital Leadership of School Administrators under Loei primary education service area office 2 2) Compare the level digital leadership of School Administrators under Loei primary education service area office 2 by Position working experience and School size 3) Studying guidelines for development Digital Leadership of School Administrators under Loei primary education service area office 2. The sample group consisted of 302 administrators and teachers. The minor thesis tools were a 5-level rating scale questionnaire and semi-structured interview form. Data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, standard deviation. Reference statistics used t-test and One-way ANOVA with statistical significance set at the 0.05 level.

The research findings revealed that:

1) Leadership level of Digital Leadership of School Administrators under Loei primary education service area office 2 overall and each aspect at high level. While considering in each aspect, it was found that the highest mean level was Digital Communication, Digital Literacy, Creating a Digital Learning Culture, Digital Vision and Digital Organizational Development respectively.

2) Comparison of the Leadership Level of Digital Leadership of School Administrators under Loei Primary Education Service Area Office 2 according to the opinions of administrators and teachers that is classified by position, it was found that there was no difference, When considering each aspect, it was found that Aspect 1, Digital Vision, Aspect 4, Creating a Digital Learning Culture, and Aspect 5, Digital Organizational Development, showed a statistically significant difference at the 0.05 level. classified according to it was found that there was difference and classified by school size, it was found that there was no difference Statistically When considering each aspect, it was found that Aspect 3, Digital Literacy, showed a difference significant at the 0.05 level.

3) The guideline for development Leadership level of Digital Leadership of School Administrators under Loei primary education service area office 2 Administrators should incorporate digital concepts into their operations. School administrators should integrate digital concepts into their operations. They should act as leaders in promoting the effective use of digital technologies, selecting appropriate tools for different tasks while understanding the advantages and limitations of each technology. Administrators should utilize digital technology to improve and enhance various processes within the school, foster innovation, and establish a clear direction for digital transformation. This includes strategic planning, promoting digital literacy, and cultivating a digital learning culture-making technology integration a standard practice within the school. Additionally, administrators should support teachers and educational staff in participating in digital technology training to elevate the quality of management and teaching, ensuring the school keeps pace with the modern digital world.

Keywords: Digital Leadership, Development approaches, Administrators

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศระยะ 20 ปีที่กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีเป้าหมายในภาพรวม คือ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกกลุ่มมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล ปฏิรูปกระบวนการทัศน์การทำงานและการให้บริการของภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ให้การปฏิบัติงานเกิดความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, 1) ปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตและการทำงานของทุกคน ในบริบทของสถานศึกษาเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการบริหารงานในโรงเรียนและจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (กัญญ์ เพชรภรณ์, 2563) และสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถเข้าใจบริบทของสถานศึกษาในยุคนี้ที่สภาพแวดล้อมภายนอกได้เข้ามามีผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีที่เป็นทั้งปัจจัยเอื้อ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ทั้งการเปลี่ยนแปลงในระดับต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของไทย นโยบายประเทศไทย 4.0 ของรัฐบาลที่ต้องการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องใช้การศึกษาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบทำให้ผู้เรียน ครูผู้สอนในยุคดิจิทัลและเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2562, 9) นอกจากนี้การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมคุ้มค่าและเพียงพอต่อการใช้งาน (จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2561 : 238) และมีภาวะผู้นำแบบดิจิทัล

ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนระบบการศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังที่กล่าวข้างต้น ภายในองค์กร คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมและกระบวนการของบุคคลที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตามซึ่งสามารถจูงใจให้บุคคลยอมรับและร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ หรืออาจกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจูงใจบุคคลอื่นให้กระทำตามเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร มีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นยุคแห่งการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามา มีบทบาทและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาองค์กรเป็นอย่างมาก ภาวะผู้นำจึงมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและรูปแบบอย่างต่อเนื่องตามสภาพแห่งการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย (ดาวรรุวรรณ ถวิลการ, 2564, : 75)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการกำหนดทิศทางอย่างมีขั้นตอนเป็นระเบียบแบบแผนในการติดตามดูแลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างวัฒนธรรมความร่วมมือกับครู ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งวัดได้จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าบริหารงานวิชาการและครูผู้สอน ดังนั้น ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรหรือสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำดิจิทัลสูงก็จะได้เปรียบในการแข่งขันอันจะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน (จันทนา แสนสุข, 2559)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ได้ดำเนินการจัดการศึกษาโดยมีโรงเรียนในความรับผิดชอบทั้งหมด 152 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา 1,390 คน (ระบบบริการข้อมูลภาครัฐ BIG DATA สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2, 2567 ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2567) มีหน้าที่หลักในจัดทำนโยบายแผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญคือ การประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา รวมถึงนโยบายในการขับเคลื่อนภารกิจงานดิจิทัลแก่สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาที่ดูแล จึงทำให้การบริหารงานภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทักษะดิจิทัล ถ้าผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และผลของการปฏิบัติงานในสถานศึกษาก็จะสามารถดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการบริหารงานภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ จนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 โดยมีระเบียบวิธีการศึกษาการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย กลุ่มประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และกระบวนการแยกแยะและตีความข้อมูล มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัด สพป.เลย เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 152 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 217 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,173 คน รวม 1,390 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัด สพป.เลย เขต 2 จำนวน 302 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie

and Morgan. 1970 : 607 - 610) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดสถานศึกษาเป็นชั้น จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 47 คน และครูผู้สอน จำนวน 255 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 ซึ่งสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์ มีวิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน
2. ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาเอก ด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน
3. ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโท ด้านการบริหารสถานศึกษา มีความรู้และประสบการณ์การบริหารไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพ การดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านการสื่อสารดิจิทัล 3) ด้านการรู้ดิจิทัล 4) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และ 5) การพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert's Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) มีเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 แบบสัมภาษณ์

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi –Structured interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสพป.เลย เขต 2 มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 ประกอบด้วย ประสพการณ์ และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 ดังนี้

โดยการกำหนดกรอบการสัมภาษณ์จากคำนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสพป.เลย เขต 2

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เพื่อขอเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form และสร้างลิงค์ตอบแบบสอบถามด้วย QR CODE พร้อมจัดส่งหนังสือขออนุญาตให้เก็บข้อมูลและแบบสอบถาม ไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบแบบสอบถามด้วยระบบออนไลน์ผ่าน Google Form และในกรณีที่ได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอวันเวลาในการเก็บแบบสอบถามจนได้ครบตามจำนวน

3) ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ ของแบบสอบถามแล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติ ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi –Structured interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2

1) ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ล่วงหน้า 3 วัน ก่อนวันนัดสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และในรูปแบบออนไลน์

2) ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตามเวลานัด ใช้เวลาสัมภาษณ์ต่อคนไม่เกิน 60 นาที โดยใช้วิธีการจดบันทึก และใช้เครื่องบันทึกเสียง ในการบันทึกการสนทนา เพื่อนำมาใช้ถอดความสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

3) สรุปผลการศึกษาจากข้อมูลสัมภาษณ์และนำเสนอแนวทางข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณและประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 แบบสอบถาม

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์และตีความข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 121) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เป็นรายด้านและรายข้อ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3) การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 ทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน จำแนกตามสถานภาพ การดำรงตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน โดยใช้สถิติอ้างอิงการทดสอบค่า t-test (Independence t-test) และกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-way Analysis of Variance) โดยกำหนด นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 แบบสัมภาษณ์

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi –Structured interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2

1) การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์และตีความจากทฤษฎีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ตลอดจนงานวิจัยที่ผ่านมา โดยได้ทำการวิเคราะห์เชื่อมโยง บทสรุปของการศึกษาบรรยายข้อมูล และอ้างอิงแหล่งที่มา ในส่วนของการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง และได้ดำเนินกระบวนการแยกแยะและตีความข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย

2) บทสรุปของการศึกษาแนวทางภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านการสื่อสารดิจิทัล 3) ด้านการรู้ดิจิทัล 4) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และ 5) การพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล และนำเสนอแนะข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบตารางและผังมโนทัศน์ (Mind mapping)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 2 ด้านการสื่อสารดิจิทัล รองลงมาคือ ด้านที่ 3 ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านที่ 4 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ตามลำดับ และด้านที่ต่ำสุดคือ ด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ของการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านที่ 4 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับตามสมมติฐานข้อที่ 2 ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ในภาพรวม คือ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปีกับระหว่าง 10 – 20 ปี ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปีมีภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าระหว่าง 10 – 20 ปี , ประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับ 20 ปีขึ้นไป ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปีมีภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่า 20 ปีขึ้นไป และประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10 – 20 ปีกับมากกว่า 20 ปี ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10 – 20 ปีมีภาวะผู้นำดิจิทัลมากกว่า 20 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับตามสมมติฐานข้อที่ 3 ของการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ 3 ด้านการรู้ดิจิทัลมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05

3. บทสรุปของการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสพ.เลย เขต 2 เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยไปมาก ดังนี้

3.1 ด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการผลักดัน สนับสนุน สนับสนุนในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาการบริหารและการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา

2) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถวางแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา ควรมีบทบาทในการผลักดันให้เกิดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการที่นำเทคโนโลยีมาใช้

3.2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับอนาคตของสถานศึกษา และควรมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อให้สถานศึกษาปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและพัฒนาองค์กร และควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาตนเองและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.3 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนและสนับสนุนให้นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา และควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารงานในสถานศึกษา

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเรียนรู้และพัฒนาความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ควรนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาและก้าวทันยุคดิจิทัล

3.4 ด้านการรู้ดิจิทัล

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล และควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการทำงาน รู้ถึงข้อดีและข้อจำกัดของเทคโนโลยีแต่ละประเภท เพื่อใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ผู้บริหารควรเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา และควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กรและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.5 ด้านการสื่อสารดิจิทัล

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงานภายในสถานศึกษา

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น เว็บไซต์หรือโซเชียลมีเดียของโรงเรียน ในการประชาสัมพันธ์ผลงานวิชาการ กิจกรรม และการแข่งขันต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่วยให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ได้มีการพัฒนาให้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อสื่อสาร มีความเข้าใจเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้มีการขับเคลื่อนโดยการจัดอบรม พัฒนาครูและบุคลากรในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีทักษะด้านดิจิทัล ให้มีความสำคัญกับเทคโนโลยีดิจิทัลในการสอนเป็นอย่างมาก และการมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษารวมถึงการทำหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเข้าใจและสร้างสรรค์ในการชั้นนำหรือน้อมนำวจุใจครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจและเกิดความตระหนักในการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการบริหารและการจัดการเรียนรู้และวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสนับสนุนและพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูริรัตน์ สุกใส (2565) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของ

ผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการสื่อสารดิจิทัล และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.เลย เขต 2 ด้านการสื่อสารดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถใช้สื่อดิจิทัลเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติงานและสร้างความเข้าใจระหว่างครู ผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชนา โกมลวานิช (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ข้อค้นพบจากการศึกษาพบว่า ด้านการสื่อสารดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.เลย เขต 2 ด้านการรู้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัล มีวิจรรย์ญาณในการเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่เหมาะสมสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหา และการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา สงค์แก้ว (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ข้อค้นพบจากการศึกษาพบว่า ด้านการรู้ดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.เลย เขต 2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยนำมาใช้ในองค์กรให้เป็นพื้นฐานการปฏิบัติงานให้เป็นเรื่องปกติ ริเริ่มนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรารณ พวงสำเภา (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออกสังกัดกรุงเทพมหานคร ข้อค้นพบจากการศึกษาพบว่า ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.เลย เขต 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดภาพอนาคตในการดำเนินงานในสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูและบุคลากรพัฒนาดตนเองในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณัฐธิดา พรพทุมชัยกิจ (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร ข้อค้นพบจากการศึกษาพบว่า ด้านการวิสัยทัศน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.เลย เขต 2 ด้านการพัฒนางานองค์กรด้วยดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ดิจิทัลภายในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรพจน์ แบนเนียน (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ด้านการพัฒนางานองค์กรด้วยดิจิทัลอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.เลย เขต 2 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารในเขตพื้นที่การศึกษาได้รับการกำหนดแนวทางและนโยบายเดียวกันจากต้นสังกัด ทำให้ทุกโรงเรียนต้องดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน นำไปสู่ครูและผู้บริหารมีกรอบความคิดและเป้าหมายที่สอดคล้องกัน และมีการจัดอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาทักษะผู้บริหารและครูอย่างเท่าเทียมกัน จึงได้รับข้อมูล ความรู้ และแนวทางปฏิบัติคล้ายกัน โรงเรียนในเขตพื้นที่เดียวกันมีบริบทและสื่อเทคโนโลยีใกล้เคียงกัน ทำให้ความคาดหวังต่อการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในโรงเรียนอยู่ในระดับเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภคพร เลิกนอก (2563, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยจำแนกตามสถานภาพ เพศ และประสบการณ์การทำงานทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นมากกว่า ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10 – 20 ปี และมากกว่า 20 ปี ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากประสบการณ์การทำงาน มีผลต่อการมีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหาร ซึ่งกล่าวได้ว่าอาจขึ้นอยู่กับมุมมอง ประสบการณ์ทำงานของคนแต่ละช่วงมีความแตกต่างกัน การเกิดการเรียนรู้และระยะเวลาในการทำงานและการตัดสินใจจะมีความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกันไปตามการเรียนรู้ มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี อาจจะเป็นกลุ่มที่เติบโตมาในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีแนวโน้มเปิดรับและใช้เทคโนโลยีได้อย่างคล่องตัว ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10

- 20 ปี เป็นกลุ่มที่ผ่านการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และมีประสบการณ์บริหารมาระดับหนึ่ง มีความสมดุลระหว่างการใช้เทคโนโลยีกับแนวทางการบริหาร มีแนวโน้มที่จะพัฒนาตัวเองด้านเทคโนโลยี และประสบการณ์ทำงาน 20 ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์บริหารสูง มีแนวโน้มที่จะใช้รูปแบบการบริหารแบบดั้งเดิมมากกว่า ซึ่งประสบการณ์ทำงานของแต่ละบุคคล ของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของจิระศักดิ์ ชุมภู (2564, หน้า 88) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขต สุดลันไทย จังหวัดเชียงราย พบว่า จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยผู้บริหารและครูที่อยู่ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.เลย เขต 2 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารทุกโรงเรียนมีหน้าที่หลักคล้ายกัน เช่น วางแผนพัฒนาโรงเรียน สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี และพัฒนาครูและนักเรียน ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน แต่บทบาทภาวะผู้นำดิจิทัลยังเป็นแนวเดียวกัน ทำให้มุมมองของบุคลากรไม่ต่างกันมาก ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของพิมพ์ลา อำนาง (2566) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกโรงเรียน ในภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 ด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ควรมีการพัฒนาด้านการพัฒนาองค์กรด้วยดิจิทัล โดยการจัดการอบรมผู้บริหารสถานศึกษา และสนับสนุน ส่งเสริมครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสอนและบริหาร จัดอบรมเรื่องการสร้างบทเรียนแบบ Interactive ผ่าน Canva หรือ Genially เป็นต้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการสนับสนุนในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารและการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าทันสมัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 ไปทำการวิจัยในรูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการร่วมมือระหว่างผู้วิจัย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้ได้ผลลัพธ์ทฤษฎีใหม่ที่ย่อยดในวิจัยเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 และเขตอื่น ๆ ต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยและสำรวจข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัด สพป.เลย เขต 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล รองลงมาคือ ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการพัฒนางานองค์กรด้วยดิจิทัล ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และด้านการพัฒนางานองค์กรด้วยดิจิทัล มีความแตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมพบว่าแตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการรู้ดิจิทัลมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป.เลย เขต 2 ผู้บริหารควรนำแนวคิดเกี่ยวกับดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับงาน รู้ถึงข้อดีและข้อจำกัดของเทคโนโลยีแต่ละประเภท มีการวางแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน ส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในสถานศึกษาให้เป็นปกติ สนับสนุนครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาในการเข้าร่วมอบรมการใช้ดิจิทัล เพื่อยกระดับการบริหารและการเรียนการสอนให้ทันสมัยและมีคุณภาพให้ก้าวทันโลกดิจิทัล

ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 สรุปแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (พิมพ์ครั้งที่ 1). บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- กัลญญ เพชรภรณ์. (2563). วิทยาการจัดการเรียนรู้. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จันทนา แสนสุข. (2559). ภาวะผู้นำ Leadership (พิมพ์ครั้งที่ 3). บริษัท ทริปเพิ้ล กรุ๊ป จำกัด.
- จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. ศรีธรรมมอเพ็ชท์.
- จิระศักดิ์ ชุมภู. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตสุดถิ่นไทยจังหวัดเชียงราย. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ณัฐธัญญา พรพทุมชัยกิจ, & คณะ. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15(2), 52-54.
- ณัฐธิตา สงค์แก้ว. (2565). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1. วารสารสมาคมนักวิจัย, 27(3), 49-64.
- ดาวรรณ ฤทธิการ. (2562). ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารการศึกษา. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ธีรพจน์ แบนเนียน. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์พิลา อำนาจ. (2566). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภคพร เลิกนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาราชมนตรี, 7(2), 150–166.
- ภูริรัตน์ สุกใส. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วราภรณ์ พวงสำเภา. (2566). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพมหานครตะวันออกสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. (2567). ระบบบริการข้อมูลภาครัฐ BIG DATA.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561–2580).
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580).
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2560). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล School management in digital era. สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุชนา โกมลวานิช. (2563). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.